



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Bellegambe è Societate Jesu Theologi,  
Enchiridion Theologo Practicum Tripartitum, De Ivbilæo  
Ecclesiastico**

**Bellegambe, François**

**Coloniæ Agrippinæ, 1700**

Sectio VI. De Eleemosyna.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-42093**

172 P. 3. De Jubileo extraordinario.  
potest & alia præscripta, ex indulto  
Bullæ.

*Quid dicendum de agricolâ, aut alio  
operario, qui propter laborem, quem ex  
necessitate alendi se vel uxorem, aut fami-  
liam suam, subit, jejunare non potest?*

R. Id esse justum impedimentum,  
seu impotentiam, ob quam potest  
Confessarius jejunium in aliud com-  
mutare. Ita Navarrus *de Orat. Miscell.*  
60. Emm. Rodriguez *Sum. c. 184. n.*  
10. *sine.* Reginaldus *l. 7. n. 185.* Go-  
bat *n. 211.* qui opinatur hoc etiam ex-  
dendum ad illum, qui laborem cum  
jejunio impossibilem obit, non  
ex necessitate, sed ob magnam utili-  
tatem spiritualem, vel temporalem.

## SECTIO VI.

### DE ELEEMOSYNA.

QUAEST. I. *Qualis præscribatur  
Eleëmosyna pro Jubileo?*

RESP. Præscribitur eleëmosyna  
non spiritualis, quæ fit docendo ne-  
cessa-

neffaria ad salutem, corripiendo delinquentes, &c; sed corporalis: usus enim Fidelium Bullas de eleëmosynâ loquentes, interpretatur de eleëmosyna corporali.

Nomine autem eleëmosynæ corporalis veniunt datio stipis indigenti, exceptio mendici, peregrini pauperis, Religiosi, intra domum; denique exercitium unius ex septem operibus misericordiæ corporalis: singula enim ex illis septem misericordiæ corporalis operibus, sunt propriè dictæ eleëmosynæ, ex S. Thomâ. 2. 2. q. 32. a. 2. communiter recepto.

Et quamvis Bulla diceret, esse dandam eleëmosynam; satisfactorius diceretur, qui faceret unum ex illis operibus designatis, ut colligi potest ex iis, quæ de præcepto dandi eleëmosynam tradit ibidem sanctus Doctor art. 5. & cum eo cæteri Theologi. Gobat n. 218. Arsdekin p. 3. tr. 3. c. 6.

Q. 2. Quanta eleëmosyna sit facienda?

H 3

R. 1. Si

R. 1. Si Bulla nihil determinet ; sed solum præscribat eleëmofynam ; tunc sufficere quantamcumque etiam minimam, respectu quorumcumque, etiam maximè divitum, docet Diana p. 5. tr. 12. R. 14. & 31. cum Emman. Rodriquez n. 9. Leone, Fausto, & aliis.

At Navarrus De Jubil. Notab. 31. n. 34. Corduba n. 26. Silvester v. Indulgentia n. 20. Reginaldus l. 7. cap. ult. n. 187. Alloza v. Indulg. Sect. 4. n. 9. &c. censent, dandam esse, prout conditioni personæ congruit, magnam à divite, parvam à paupere. Et Dicastillo, De Pœnit. tr. 9. n. 199. censet habendam esse aliquam rationem statûs, maximà divitiarum. Hæc sententia suadenda est, tum ob majorem securitatem Indulgentiæ consequendæ, tum ob majus meritum.

Graviter etiam monet Rodriquez loco cit. debere multum notari, esse opinionem multorum antiquissimorum & gravium Doctorum, scilicet S. Thomæ, S. Bonaventuræ, Sancti Anto-

Antonini, & aliorum, quos refert Navarrus & Corduba, qui eum fequitur; qui dicunt, quod, quando Sanctitas fua concedit Indulgentiam cum obligatione erogandæ eleëmofynæ, non ponens fignanter quantitatem ejus quod debet dari; fi dives voluerit confequi, debet dare eleëmofynam fecundùm ejus ftatum, id eft, Rex ut Rex, dives ut dives, pauper ut pauper, &c. Hæc quidem Rodriquez. Cæterùm antiqui illi Authores videntur loqui, quando Pontifex concedit Indulgentiam erogantibus eleëmofynam tanquam unicum opus, ut ad fabricam Ecclefiæ, in fubfidium belli contra Turcas, &c. Lege ipfum Cordubenfem.

R. 2. Si Bulla (ut ferè jam folet) dicat faciendam effe eleëmofynam prout unicuique devotio fuggesserit; licèt Zecchio De Indulg. cap. 2. n. 7. fub finem, Simoni Purré lib. gall. Thefauro Indulg. p. 2. c. 7. n. 2. plures citanti, &c. videatur fufficere quæcumque etiam parva: Attamen mihi videntur

176 P. 3. De Jubilao extraordinario.  
tur verba illa importare aliquid, quo  
significatur habendam esse rationem  
sux devotionis, & dictaminis inte-  
rioris, ad elargiendam eleëmosynam,  
non scrupulosè, sed morali & bono  
modo: minor tamen apud divites  
sufficiet, quàm si diceretur, *pro cuius-  
que facultate*; ut etiam advertit Pater  
quidam S. Theolog. Treviris Pro-  
fessor, in suis Litteris ante plures an-  
nos ad me Luxemburgi tunc com-  
morantem datis. Idem videtur dicen-  
dum, si dicat Bulla, *prout cuique cha-  
ritas suggesserit.*

R. 3. Si Bulla exprimat, facien-  
dam eleëmosynam *juxta cuiusque fa-  
cultatem*; tunc non quævis sufficeret  
pro quolibet etiam divite, ut volunt  
aliqui apud Dianam p. 5. tr. 12. R. 14.  
sed major à divite danda esset, quàm  
ab alio. Bonacina n. 18. Busenbaum  
n. 14. Gobat n. 220. cum aliis.

Q. 3. *Quoties; quo die; quomodo fa-  
cienda eleëmosyna?*

R. 1. Ex vi Bullarum, saltem re-  
centiorum, sufficit semel facere: quia  
tantum

tantum præscribunt faciendam eleëmofynam. Et, licet Bulla aliqua loqueretur de eleëmofynis in plurali, ut Bulla Innoc. X. anno 1648. quam refert Gobat; satisfieret tamen propriis Bullæ verbis, si singuli ex lucraturis jubilæum, darent singulas eleëmofynas. Gobat *n.* 219. ex Filliucio: sicut *Sect.* 4. *q.* 1. *R.* 2. ex eodem Gobato diximus, suffecturam unam processionem in singulis oppidis, etiamsi Bulla haberet indicendas processiones.

*R.* 2. Perinde est, quocumque die duarum hebdomadarum fiat eleëmofyna, ante vel post Communionem, etiamsi Communio fiat die Dominico. Graffius, Henriquez, Leo (qui dicit ita declaratum fuisse à Gregorio XIII.) citati & approbati à Dianâ *p.* 5. *tr.* 12. *R.* 31. Gobat *n.* 224. *Arsdekin.*

*R.* 3. Satisfit, dando eleëmofynam aliunde debitam, v. g. ex voto, ex charitate, ex pœnitentiâ. Est communis Doctorum, testibus Bossio

H 5

apud

178 P. 3. De Jubileo extraordinario,  
apud Dianam illâ R. 31. Lugo n. 110.  
& aliis passim. Vide P. 1. sect. 3. q. 1.  
ubi cum communi diximus, pro Ju-  
bilæo satisfieri per opera aliunde de-  
bita.

Nota. Sicuti, juxta Thomam San-  
chez in Decal. l. 1. e. 14. n. 6. & Ca-  
stropalao De Legibus disp. 1. pu. 19.  
n. 6. contra Henriquez l. 7. c. 10. n. 6.  
qui citat Sotum, non satisfaceret vo-  
to vel pœnitentiæ de dandâ eleëmo-  
synâ, qui daret fratribus, avis, pa-  
rentibus taliter indigentibus, ut te-  
neatur illis subvenire: ita nec satisfa-  
ceret pro Jubilæo injungente eleë-  
mosynam, qui illis ita indigentibus  
succurreret.

Ratio illorum est: Quia illa non  
esset proprie eleëmosyna, sed solutio  
debiti legalis, ad quam per Judicem  
compelli potest, casu quo dives sit.  
Item quia non esset elargitio paupe-  
ri: pauper enim non est, qui jus ha-  
bet postulandi alimenta; ut ex aliis  
probat Surdus apud eundem Castro-  
palaum. Verùm si aliis consanguineis  
tribue-



tribueret, fatisfaceret: quia non tenetur ex debito legali, illis alimenta præbere; ut probat Molina Jureconfultus, citatus ab eodem Palao. Vide & de hoc Tho. Tamburinum in Decal. l. 5. c. 4. §. 4.

R. 4. Satisfacis, si des per alium, v. g. œconomum, famulum, &c. Doctores communiter, ut adhuc diximus superiùs.

*Sed, quid, si ille non det, sed sibi seruet?* Non sufficiet, secundùm Bonacinam q. 1. pu. 5. n. 22. Cardinalem de Lugo n. 112. Homobonum, & alios, apud Dianam supra; Busenbaum n. 13. Gobatum n. 221. &c. Quia tunc reverà non datur eleëmofyna, cum non transferatur ejus dominium in pauperem, nec aliquis illius nomine acceptarit.

Sà tamen v. *Indulgentia*, n. 4. Lezana apud Gobatum; Dicastillo, De Pœnit. tr. 9. disp. 2. n. 179. Alloza v. *Indulg.* Sect. 4. n. 24. & alii, tenent contrarium: Quia quantum est ex tuâ parte, jam dedisti, & tradidisti

180 P. 3. De Jubileo extraordinario.  
eleëmofynam. Et hanc opinionem  
practicè probabilem & tutam existi-  
mat Gobat n. 221.

R. 5. Non sufficit, si mittatur eleëmofyna ad pauperem distantem, ad quem non perveniet intra hebdomadam Jubilæi, nisi fortè aliquis pro paupere acceptavit. Lugo n. 112. & alii, apud Dianam p. 5. tr. 12. R. 31.

R. 6. Satisfacit eleëmofyna data illi quem puto esse pauperem, cum tamen reverà non sit, sed fingat se talem. Ratio est: Quia non est de ratione eleëmofynæ, ut detur vero pauperi, sed ut detur ad sublevandam hominis miseriam. Lugo n. 113. Gobat n. 222. Claud. Maillard *Tract. gallico De Jubil. p. 1. c. 19. n. 14.* De Rhodes §. 6.

R. 7. Censetur etiam dare eleëmofynam, qui pro se datam ab alio ratam habet, dummodò hæc ratihabitio fiat intra tempus concessum pro Indulgentiâ consequendâ. Corduba, *De Indulgentiis q. 23. sine, Sà v. Indulgentia n. 4.* Lugo n. 117. Bossius apud Dianam

Dianam p. 5. tr. 12. R. 15. Gobat n. 216. nec dissentit Suarez, ut patet legenti, to. 4. disp. 52. sect. 7. n. 5.

Imò Gobat non requirit ratihabitionem formalem, sed putat sufficere generalem & habitualem lucrandi Jubilæum, & se juvandi per opera quæ sibi sunt utilia, à se vel ab alio ejus nomine ponenda.

Sed hæc Gobati opinio non videtur admittenda, ex Lugo n. 117. dicente, quòd si Prælatus det ex bonis communibus eleëmosynam pro omnibus subditis, ipsis ignorantibus, non satisfieret, nisi ipsi Religiosi, saltem intra hebdomadam, seu tempus concessum, de quo antè diximus, id legitimè scientes, ratum habeant. Quia dare eleëmosynam est actio moralis, ad quam requiritur aliqua cognitio & voluntas, ut constat. Debent ergo præmoneri de voluntate Prælati dandi eleëmosynam eorum nomine: similiter & filii-familias de voluntate parentis, si eorum nomine

182 P. 3. De Jubilæo extraordinario.  
daturus est parens. Consentit Clau-  
dius Maillard *sup. n. 15.*

*Q. 4. Quibus sit eroganda eleëmosyna?*

R. Pauperibus : quo nomine intel-  
liguntur non solum ii, qui non habent  
necessaria ad naturam seu ad vitam  
sustentandam ; sed etiam ii qui ca-  
rent necessariis ad sustentandum sta-  
tum juxta suam qualitatem & condi-  
tionem. Lugo, *De Justit. disp. 4. sect.*  
*3. n. 27.* ex Navarro & aliis, quos af-  
fert & sequitur Sanchez *l. 2. Consil.*  
*c. 2. dub. 38.* Diana *p. 2. tr. 1. miscell. R.*  
*8.* citans multos Theologos & Cano-  
nistas : cum quibus dicit, nomine  
pauperum intelligi etiam Loca pia,  
ut Hospitalia, Ecclesias indigentes  
luminaribus, ornamentis, ædificiis,  
& Monasteria Religiosorum ; qui-  
bus etiam dari possunt bona, quæ re-  
stituenda sunt, quando domino aut  
ejus hæredibus restitui non possunt ;  
ut dicitur cum tractatur de Restitu-  
tione.

*Q. 5. An præscriptio eleëmosynæ ex-  
tendatur ad omnes?*

R. Ex-

R. Extenditur ad omnes qui possunt illam facere: ad eos autem qui non possunt, non extenditur, secundum Navarrum *Miscell.* 60. n. 133. Henriquez *l. 7. c. 10. litt. L. & U.* Fernandez *part. 3. c. 8. §. 8. n. 3.* & alios, quibus assentiuntur Diana *p. 5. tr. 12. R. 15.* Gobat *n. 214.* Pourné *p. 2. c. 7. n. 7.* Arsdekin. Unde tales non indigent commutatione eleëmosynæ in aliud opus.

At tutius est, & videtur conformius Bullæ (fatente etiam ipso Gobato *n. 215.*) tales non excusari, atque adeo teneri dare tantillum, v. g. frustillum pannis, pomum, nucem, &c. vel procurare ut ab aliis pro ipsis detur, aut petere commutationem: ut etiam censet Diana *R. 31.* Vide Lugo *n. 115.*

Potest Religiosus, cum licentiâ Superioris, dare eleëmosynam per alium; ut si amicus sæcularis pro eo det. Lugo *n. 116.*

Fratres etiam Minores, etiam si neque in communi habeant dominium,

184 P. 3. De Jubilæo extraordinario.  
nium, possunt tamen dare eleēmosy-  
nam: quia habent usum cum faculta-  
te liberâ transferendi dominium, &  
alienandi; quod sufficit ad veram da-  
tionem eleēmosynæ n. 117.

S E C T I O VII.  
DE CONFESSIOE ET COM-  
MUNIONE

Q U A E S T. I. An, & quæ Confessio re-  
quiratur?

R E S P. I. Si lucraturus Jubilæum,  
non sit conscius peccati mortalis; ex  
communiori sententiâ S. Antonini p.  
1. tit. 10. c. 3. §. 5. Paludani, Navarri  
Notab. 18. n. 18. Suarez disp. 52. sect. 4.  
Bellarmini De Indulg. l. 1. c. 13. Lessii  
De Indulg. c. 6. dub. 5. Benzoni, Filliu-  
cii, Coninck, Layman, & aliorum  
innumerorum, inquit Lugo n. 100,  
quos congerunt & sequuntur Diana  
p. 1. tr. De Bulla Cruciate, R. 107. Abel-  
ly Episcopus Ruthenensis De Indulg.  
sect. 3. n. 3. Bonacina q. 1. pu 5. n. 7. &c.  
non requiritur confessio,

Ratio